

Ballen zijn uit!

Een kerstspel

door

JIP BIERÄUGEL

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **BALLEN ZIJN UIT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JIP BIERAÜGEL** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1997 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **12** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

ROLVERDELING

Stem (m/v)

Uriël - een engel (m/v)

Angela Vlaar - moeder

Caspar Vlaar - vader

Balthasar - zoon

Melchior - zoon

Noëlle - dochter

Oom Harry - oom van Caspar

Diny - buurvrouw

Teun - vriend van Noëlle

Bezorger - evt. als dubbelrol met Teun

Ineke ten Dam - kerstsfeeradviseuse

DECOR:

De zaal is liefst verduisterd. Het toneel toont een huishouden met links en rechts een deur. De linkerdeur is voordeur met bel en suggereert ook toegang tot de rest van het huis, rechts de deur naar de bijkeuken. Links op het toneel banken, een salontafel, een tv met video, telefoon die werkt. Rechts een keukentafel met twee krukken, keukenmachine, pannen etc. (in pan 1 zit iets eetbaars, in pan 2 een paar vreemde zaken), kookboeken, Allerhande, snijplank, hakbijltje, 2 kopjes, koffiekkan, koektrommel, koekjes.

Verder nodig: borrel en glazen, zwarte piekenpruik, speelgoedhond en koffer voor Ome Harry, twee koffers met slingers in groen en oranje en kartonnen kransen in dezelfde kleuren voor de kerstsfeeradviseuse, kostuum engel, harpje, petje met sterren, gele Schipholtas, walkman, kapstok, jassen, kaartjes bezorger, videoband.

Tussen huiskamer en keuken staat een kerstboom met daarin alleen lampjes die pas in het muzikaal intermezzo tussen Eerste en Tweede Bedrijf gaan branden.

PROLOOG

Er klinkt muziek. Op een apart (deel van het) toneel neemt tijdens de muziek Uriël plaats in lichtend wit gewaad met sterren evt zelfs een soort sterrenkrans op het hoofd, harpje in de hand. Uriël houdt het hoofd gebogen en kijkt pas omhoog als het licht aan gaat en de Stem begint te spreken. De muziek houdt abrupt op, het licht flitst aan boven Uriël en er klinkt een diepe, warme stem:

STEM: Uriël!

URIEL: U hebt mij geroepen?

STEM: Hoe lang ben jij al bij ons, Uriël?

URIEL: Ik weet het niet, het lijkt een eeuwigheid, Uwe Genade.

STEM: Goed Uriël, en hoe bevalt het bij ons?

URIEL: Heel goed, Uwe Genade, de andere leden van het koor zijn erg aardig en het gaat tamelijk goed op harples.

STEM: Wel, Uriël, we zullen de harplessen even moeten onderbreken, want er is werk aan de winkel. Wij hebben een belangrijke opdracht voor je, die veel inzet zal vergen.

URIEL: Ik zal proberen Uw vertrouwen niet te beschamen.

STEM: Op aarde is het nu 23 december en dat betekent dat de mens zich voorbereidt op het Kerstfeest. Rafaël heeft dit voorjaar een Paasonderzoek gedaan en wij verwachten van jou iets soortgelijks met betrekking tot Kerst.

URIEL: Wat is mijn precieze opdracht?

STEM: Jij gaat kijken hoe het staat met de ware kerstgedachte: wat betekent Kerstmis voor de mens in 1996? Je wordt morgen om 8 uur 20 tot verschijning gebracht en begint meteen je opdracht.

URIEL: Zoals U wilt, Uwe Genade. *(Uriël buigt weer eerbiedig het hoofd)*

STEM: O, en Uriël...

URIEL: Uwe Genade?

STEM: Trek even wat anders aan! *(het licht gaat uit, Uriël gaat af)*

EERSTE BEDRIJF

Angela komt rechts op en gaat iets met de keukenmachine doen, de telefoon gaat. Ze neemt geïrriteerd op.

ANGELA: Hallo, Angela Vlaar... O, ben jij het, Cecile.. nee, niet echt nee, ik was net amandelspijs aan het maken, maar zeg het maar... Of moeder bij ons kan? Wanneer?.. Eerste Kerstdag, en dan zeker nog slapen ook?... Je weet wel wat je vraagt, hè?... Nou, ik zit ook al met Ome Harry de eerste dag... Wat nou, nou en?... Wat dacht je dat dat betekent: twee van die halfseniele bejaarden? Kan ze niet bij Louise?... Die heeft haar schoonouders al. Nou goed, maar alleen als je haar Tweede Kerstdag voor twaalfen weer ophaalt, want om twee uur heb ik een brunch voor die vrienden uit Maastricht en met moeder erbij wordt dat echt crisis. Ja, dan doet Louise dit jaar Oud en Nieuw en kan ze in het bejaardenhuis vertellen dat ze iedereen weer gezien heeft! Goed, groetjes! *(ze gaat terug naar de keuken, Diny komt links binnen met Allerhande)*

DINY: Joehoe!

ANGELA *(agressief)*: O, hallo Diny, is er iets?

DINY: Nee, ik kom even gezellig een bakkie doen en ik heb de nieuwe Allerhande bij me, of heb je die al? *(kijkt in pan 1)*

ANGELA: Natuurlijk heb ik die al! Ik ben al bezig met de amandelspijs voor het recept op pagina 36.

DINY: O ja, de parelhoenpootjes met amandelspijs in mosterdsaus met koriandercroutons, leuk voorgerechtje. Zit er nog koffie in de pot? *(kijkt)* Zal ik dan maar inschenken? *(schenkt 2 kopjes in, ze drinken zwijgend)* Wie krijg je ook weer allemaal met de Kerst?

ANGELA: Mijn zuster belde net om te vragen of ik moeder kan nemen de eerste dag, verder komt Ome Harry natuurlijk en misschien Patrick, dat irritante vriendje van Noëlle.

DINY: En je schoonouders; komen die ook nog?

ANGELA *(pakt een koektrommel)*: Koekje?

DINY: Eh, ja, lekker... Die kwamen vroeger toch ook altijd, je schoonouders?

ANGELA *(staat op, pakt de kopjes weg en de trommel)* Ik denk dat ik weer even verder moet, straks komen de kinderen en voor die tijd wil ik nog even wat kwartels invriezen. Leuk dat je even langskwam.

DINY: Nou, tot ziens dan maar... *(gaat ontdaan weg)*

ANGELA: Bemoeizuchtig mens! *(slaat met hakbijltje iets agressief in stukken. De bel gaat, Angela doet open. Ineke staat voor de deur, zakelijk type, evt. artistieke bril, met koffertjes)*

INEKE: Goedemorgen, mevrouw Vlaar is het niet? Ik ben Ineke ten Dam, uw kerstsfeeradviseuse. *(doet jas uit, gaat zitten op de bank, pakt pen en papier)* Goed, ik ben wat vroeg, maar dan ben ik misschien ook eerder weg, druk, druk, druk, druk, druk! Uw wensen?

ANGELA: Tja, de boom moet en sfeer en zo.

INEKE: Laten we eerst alles op een rijtje zetten en een concept opstellen. De gezinssamenstelling?

ANGELA: Mijn man Caspar en ik, twee zoons, Balthasar en Melchior, één dochter, Noëlle.

INEKE: Verdere gasten?

ANGELA: Mijn moeder, een oom van mijn man, Oom Harry, en misschien het vriendje van mijn dochter.

INEKE: Goed, drie generaties... en... wat... aanhang. Onderlinge verstandhouding?

ANGELA: Prima!

INEKE: Dat komt er wat snel uit. Ik neem aan dat met Kerst de zaken toch wat, laten we zeggen, genuanceerder liggen. *(ze staat op, loopt rond en kijkt, kijkt ook in pan 1)* Mmm, ja... ik zie twee mogelijkheden. Ballen zijn uit, dat wist u? Tegenwoordig zijn het slingers, handgemaakt, Mexicaans, niet goedkoop, maar dat had u hopelijk al begrepen. Twee kleuropties: Siberisch groen of Caribbean terra. *(trekt twee koffertjes open met daarin twee kleuren slingers)* Het groen zorgt er voor dat men niet te lang blijft, dus handig voor de familie en het terra is wat warmer. Ik kan ze ook gemengd verwerken.

ANGELA: We krijgen de tweede dag vrienden voor een brunch.

INEKE: Dan haalt u het groen weg zodra de familie is vertrokken, stuk gezelliger meteen! Weet u wat? Ik begin gewoon, dan ziet u het vanzelf. Siberisch groen en Caribbean terra dan maar?

ANGELA: Dat lijkt me wel, ik laat het aan u over. Ik ga even wat kwartels invriezen. Tot zo! *(gaat af. Ineke gaat neuriënd aan de gang, zingt 'Poen, poen, poen, poen', versiert de wanden met de kransen, de boom met slingers, staat achter de boom als de deur opengaat en Balthasar, Melchior en Uriël binnenkomen. Uriël draagt nu gewone scholierenkleding plus petje met sterren. Ze hangen hun jas op. Melchior loopt naar pan 1 en haalt er bv. sokken uit)*

BALTHASAR: Kom binnen, mijn moeder zal wel weer gestressed wezen, maar dat is ze altijd dus dat maakt niets uit. Maham? *(Ineke verschijnt achter de boom vandaan)* Wie bent u nou weer?

INEKE: Ik ben Ineke ten Dam, kerstsfeeradviseuse van Het Groene Warenhuis!

MELCHIOR: Hoezo? Kerstsfeeradviseuse? Wat is dat nou weer voor iets belachelijks? Sinds wanneer heb je voor kerstsfeer een adviseuse nodig?

INEKE: Je moeder heeft mij besteld.

MELCHIOR: Dat kan ook niet anders, de kerstterreur wordt hier steeds erger. *(tegen de anderen)* Maar we zouden kijken wat ik vandaag weer heb gescoord met de vingercamera. *(hij stopt een cassette in de video, er komen beelden uit echte lessen op school, van collega's en leerlingen)*

BALTHASAR: Gaaf hé, heb je daar toestemming voor gevraagd?

MELCHIOR: Nee jòh, gewoon gedaan. *(ze praten bijna geluidloos verder, Uriël loopt door de kamer en kijkt naar de versiering)*

URIEL *(tegen Ineke)*: Wat vindt u van de kerstgedachte?

INEKE: Heel inspirerend, maar waarom altijd rood-wit-groen? Roze en primaire kleuren vind ik ook verrukkelijk. En veel slingers, snel en toch stijlvol, zoals het moderne leven. Ballen zijn uit dit jaar, wist je dat?

URIEL: Nee, eigenlijk niet.

INEKE: Heeft jouw moeder al advies ingewonnen, over het kleurgebeuren en de lichtambiance? Ik heb nog een gaatje om drie uur, dus als je even je moeder belt en vraagt wat voor kleur tafelkleed ze gaat gebruiken, dan begin ik vast te brainstormen.

URIEL: Ik heb geen moeder.

INEKE: Ai, dat spijt me.... Dan zal je vader wel helemaal omhoog zitten, een mens kan tegenwoordig niet meer zonder professionele hulp met de Kerst. Toe, bel 'm maar even.

URIEL: Mijn vader heeft geen telefoon.

INEKE: Fax? Internet? E-mail?

URIEL *(kijkt niet begrijpend)*: Ook niet, dacht ik... *(Angela komt binnen)*

ANGELA: Zet die TV eens uit! Die rotzooi! *(kijkt rond)* Prima, echt geweldig, niet te warm en toch stijlvol! *(tegen Uriël)* En wie ben jij?

MELCHIOR: Mam, dit is Uri, hij is nieuw op school, mag-ie blijven eten? Kunnen we samen video kijken.

ANGELA: Eigenlijk wordt het me wel wat te druk, ik moet nog kerststukjes maken, en de stal moet nog en de servetten moeten ook nog gestreken en gevouwen...

INEKE: Ai, dat had u wel eens eerder mogen zeggen! Past uw tafellinnen wel bij het ambiance-decoratie-gebeuren? *(pakt beautycase)* Anders heb ik hier nog wel iets, 395 gulden, dus niet te duur! *(laat gewoon wit tafelkleed zien, Angela keurt dit goed en Ineke legt het op de salontafel)*

URIEL: U had het over kerststukjes, bestaan er dan ook stukjes Kerst?

ANGELA: Hè? Van welke planeet kom jij nou weer? Hebben jullie geen kerststukjes thuis? Ben je soms Moslim of Hindoe of zo?

URIEL: Niet dat ik weet. Maar zijn er dan geen Moslimstukjes?

ANGELA: In Bosnië wel. Ben je klaar, Ineke?

INEKE: Ik dacht het wel, dat is dan 1735 gulden, betaalt u contant?
(Ineke en Angela regelen de betaling, Ineke begint zich op te maken voor vertrek, rommelt met koffertjes en jas)

BALTHASAR: Ik dacht dat ballen uit waren, maar 1735 ballen blijkbaar niet!

ANGELA: Bemoei je er niet mee! In plaats van het te waarderen dat je moeder voor een beetje sfeer zorgt.

MELCHIOR: Sfeer? Een paar van die slingers, geen ballen, want die zijn uit? Sfeer?

BALTHASAR: Volgens mij komen ze zo van de Hema. Komen oma en opa trouwens nog dit jaar?

ANGELA: Natuurlijk komt oma, en Oom Harry en Patrick en...

BALTHASAR: Ik bedoel niet Oma Vertelman, ik bedoel Oma en Opa Vlaar!

ANGELA: Ik dacht het niet, dit jaar in ieder geval niet, denk ik. Ik heb ze niet meer gesproken...

MELCHIOR: Sinds Kerst acht jaar geleden... *(de linkerdeur gaat open en Caspar komt thuis uit zijn werk. Ineke is nog bezig met aankleden en zo)*

CASPAR: Hallo luitjes, zeg, wat is hier gebeurd? Hebben we bezoek? Wat eten we vanavond? *(kijkt in pan 1 en haalt daar weer iets oneetbaars uit)* Weet je dat Ome Harry ook komt zo?

ANGELA: Wat?! Die zou toch pas Eerste Kerstdag komen?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto